

БУТТЯ І ПІЗНАННЯ У ФІЛОСОФІЇ АРИСТОТЕЛЯ

Гайдук І.В., гр. ТТ-23

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. **Варипасв О.М.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Аристотель – великий учень Платона, який навчався у нього 20 років. Накопичивши величезний потенціал, Аристотель розвинув власне філософське вчення. Вище ми бачили, що Платон зустрівся з великими труднощами при осмисленні природи ідей.

Аристотель прагнув роз'яснити сформовану проблемну ситуацію. Він переніс акцент з ідеї на форму. Аристотель розглядає окремі речі: камінь, рослина, тварина, людини. Всякий раз він виділяє в речі матерію (субстрат) і форму. Отже, форма є головна причина буття.

Всього причин чотири: формальна – сутність речі; матеріальна – субстрат речі; діюча – те, що приводить у рух і обумовлює зміни; цільова – в ім'я чого відбувається дія. Отже, за Аристотелем, одиначне буття є синтез матерії і форми.

Телеологія Аристотеля передбачає не тільки доцільний характер світового процесу, вона також передбачає і єдність самої його мети. Обґрунтовується це єдність на ідеях космології і теології.

«Метафізика» (*meta ta fusika* – «те, що після фізики») пізнішого походження. «Метафізикою» була названа група трактатів Аристотеля, вміщена у виданні Андроніка Родоського після (*meta*) «Фізики».

В цих трактатах викладався вчення про початки буття, що пізнаються за допомогою розумового споглядання. Згодом, на цілих два тисячоліття, серед філософів встановився звичай називати «метафізикою» будь-яке філософське вчення, що містить уможливлене дослідження буття.

Величезне значення в історії науки – античної і феодального суспільства – отримали природничонаукові твори Аристотеля. Сюди відноситься «Фізика» і ряд прилеглих до неї робіт: «Про небо», «Читання з фізики», «Про частинах тварин» і т.д. Аристотелем завершується класичний період розвитку грецької філософії.

Творчість Аристотеля є вершиною не лише античної філософії, але і всього стародавнього мислення, найбільш великою і в логічному сенсі найбільш розробленою системою пізнання. Ряд сучасних спеціальних наук (етика, естетика, логіка і т.д.) має свій початок в його творах. Аристотель зміг не тільки впорядкувати, але і систематично узагальнити досягнення пізнання свого часу.